

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Marie Součkové v právní věci **žalobce: I. D.,** zastoupeného Mgr. Dagmar Dřímalovou, advokátkou se sídlem Praha 3, Chlumova 20, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3,** o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 6 Az 196/2003 – 34 ze dne 30. 3. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ministra vnitra č. j. OAM-1930/AŘ-2002 ze dne 30. 7. 2003, jímž byl zamítnut rozklad stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra č.j. OAM-487/VL-10-P07-2000. Posléze uvedeným rozhodnutím nebyl stěžovateli k jeho žádosti udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (azylový zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „azylový zákon“ nebo „ZA“), a bylo vysloveno, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 ZA. Městský soud v Praze po přezkoumání napadeného správního rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů dospěl k závěru, že žaloba důvodná není. Ztotožnil se tak se závěry správního orgánu, že v případě stěžovatele nejsou

splněny předpoklady pro udělení azylu uvedené v § 12 ZA. Stěžovatel sice byl vydírán ze strany narkomanů, avšak toto vydírání se neuskutečňovalo pro stěžovatelovo uplatňování politických práv a svobod nebo z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávání určitých politických názorů. Soud usoudil, že v takové situaci bylo nerozhodné, že ochrana stěžovatele ze strany státních orgánů byla neúčinná, neboť motivem vyděračů bylo získání narkotik. Soud neshledal ani porušení procesních ustanovení ze strany správního orgánu, když mimojiné zjistil, že v napadeném rozhodnutí jsou uvedeny všechny skutečnosti rozhodné pro posouzení věci a že správní orgán zjistil náležitě skutkový stav věci a vyvodil z něj správné závěry. Soud neshledal ani existenci překážky vycestování ve smyslu § 91 ZA, neboť v případě stěžovatele nebylo zjištěno, že by byl pro případ návratu ohrožen na životě z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení. Vzhledem k těmto skutečnostem Městský soud v Praze v souladu s § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V podané kasační stížnosti se stěžovatel dovolává existence důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Nezákonnost rozhodnutí spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem spatřuje stěžovatel v údajném rozporu rozhodnutí soudu s § 2 odst. 5, § 12, § 13, § 14 a § 91 ZA. Důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. shledává stěžovatel v tom, že správní orgán i soud situaci v Ruské federaci hodnotily pouze z obecných zpráv ministerstev zahraničních věcí USA a Velké Británie bez zjištění bližších konkrétních údajů k tvrzením stěžovatele, který důvody, jež jej vedly k podání žádosti o azyl, uváděl od samotného počátku správního řízení. Žalovaný tedy podle něj nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci. Stěžovatel je přesvědčen, že důvody pro udělení azylu u něj existují. Poukazuje na to, že odmítl neznámým osobám – narkomanům, kteří patřili k mafii, zajistit narkotika, za což byl opakovaně zbit a za což mu bylo vyhrožováno zabitím. Obrátil se sice na milici, ta mu však tvrdila, že nemůže zajistit žádné důkazy (což stěžovatel shledává nepravděpodobným). Také mu bylo ze strany milice doporučeno, aby z místa bydliště odjel. To nepovažuje za adekvátní řešení situace ze strany státního orgánu, který by takové situace měl řešit. Postup milice stěžovatel považuje za naplnění pojmu pronásledování. Dovozuje totiž, že jednání soukromých osob je státem trpěno, resp. stát není schopen stěžovateli před tímto jednáním poskytnout adekvátní ochranu. S poukazem na podklady založené ve spise uvádí, že v Rusku není žádným způsobem potlačována kriminalita či korupce, a že pracovníci bezpečnostních sil neustále porušují lidská práva. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl Nejvyššímu správnímu soudu, aby kasační stížností napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Zároveň požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že návrh na zahájení řízení o udělení azylu byl stěžovatelem podán dne 5. 8. 2000 a pohovor k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území České republiky byl s ním proveden dne 10. 4. 2001. Pohovor byl veden v ruském jazyce za přítomnosti tlumočnice. Ve správním řízení stěžovatel za důvod své žádosti o azyl označil problémy s narkomany, tedy lidmi, o nichž se posléze dozvěděl, že jsou členy mafie. Tito lidé po stěžovateli opakovaně požadovali zprostředkování narkotik, to však odmítl, v důsledku čehož byl opakovaně napaden a rovněž mu bylo vyhrožováno. Tyto skutečnosti oznámil vedení nemocnice, kde pracoval, a milici. Milice se případem sice zabývala, po čase však stěžovateli sdělila, že nemůže získat dostatek důkazů, ale že se případem bude dále zabývat. Jak milice, tak vedení nemocnice posléze stěžovateli poradily, aby se raději z místa odstěhoval. Stěžovatel ve správním řízení vyslovil domněnku,

že si tím chtěly „usnadnit život“, neboť celá záležitost se dotýkala i chodu nemocnice. Milice podle něj v Rusku nikoho neochrání, resp. neudělá nic, pokud člověk nemá v rukou důkazy. Odstěhovat se jinam v rámci Ruska nemohl, neměl kam jít, odešel tedy na Ukrajinu, z níž pochází. Protože však není ukrajinský občan a také proto, že tam nemohl najít práci, rozhodl se odejít do České republiky. Stěžovatel rovněž ve správním řízení vyjádřil svou celkovou deziluzi ze způsobu života, jež je veden v Rusku. Pokud byl tázán na to, co by mu hrozilo v případě návratu do Ruska, stěžovatel odpověděl, že se tam již nehodlá vrátit. Podle zápisu v protokolu o pohovoru byla stěžovateli dána možnost seznámit se s tam uvedenými podklady, které zajistil žalovaný pro své rozhodnutí; této možnosti, jakož ani možnosti navrhnout jejich doplnění, však stěžovatel nevyužil.

Podle § 12 ZA se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle § 2 odst. 6 ZA se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Městského soudu v Praze, avšak mohl tak však učinit pouze v mezích stižních důvodů, jež byly stěžovatelem v kasační stížnosti uplatněny (§ 109 odst. 3 s. ř. s.). Za řádně uplatněný stižní bod lze považovat pouze takovou námitku, která obsahuje jak skutkové, tak právní tvrzení. Z tohoto pohledu stěžovatel řádně uplatnil námitku nesprávného posouzení právní otázky, zda mu měl být udělen azyl podle § 12 ZA, neboť tato námitka obsahuje jak právní, tak skutková tvrzení, o něž stěžovatel opírá její důvodnost. Naproti tomu k námitkám porušení § 13, § 14 a § 91 ZA Nejvyšší správní soud přihlédnout nemohl, neboť v těchto případech nebyla právní argumentace podpořena jakoukoliv další konkretizací stěžovatele, která by umožnila přezkoumání takových námitek. Důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pak Nejvyšší správní soud považuje za řádně uplatněný pouze potud, doplňuje-li stěžovatel tvrzení o porušení procesních předpisů ze strany žalovaného konkrétními skutkovými tvrzeními. Nejvyšší správní soud však důvodnost kasační stížnosti neshledal.

Pokud jde o námitku, že stěžovatel splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 ZA, shoduje se Nejvyšší správní soud v plném rozsahu s jejím právním posouzením ze strany Městského soudu v Praze. Nejvyšší správní soud sice uznává, že výpovědi stěžovatele ve správním řízení lze interpretovat i způsobem, který přinejmenším zpochybňuje vůli a schopnost příslušných státních orgánů poskytnout stěžovateli adekvátní ochranu před negativním jednáním soukromých osob. I když by skutečnosti popsané stěžovatelem ve správním řízení, jakož i v kasační stížnosti, mohly splňovat znaky pronásledování ve smyslu § 2 odst. 6 ZA (o čemž nebylo z důvodu dále uvedených třeba v dané věci rozhodnout), takové pronásledování by se v případě stěžovatele neuskutečňovalo z důvodů uvedených v § 12 ZA. Přitom právě pronásledování, resp. odůvodněný strach z pronásledování z důvodů uvedených v cit. ustanovení je jedině relevantní skutečností z hlediska možnosti udělit žadateli azyl podle § 12 ZA. Ze všech vyjádření stěžovatele v průběhu správního i soudního řízení vyplývá, že zavrženíhodné jednání soukromých osob

vůči stěžovateli bylo motivováno pouze jejich snahou zajistit si snadný přístup k narkotikům, nikoliv příslušností stěžovatele k určité národnosti, rase nebo sociální skupině, resp. nebylo ovlivněno uplatňováním politických práv a svobod nebo zastáváním specifických názorů ze strany stěžovatele. Za daných okolností však, jak správně dovodil Městský soud v Praze, se takové jednání soukromých osob, byť by bylo pronásledováním ve smyslu azylového zákona, nemůže podle současného znění § 12 ZA stát důvodem pro udělení azylu. Institut azylu totiž slouží k mezinárodněprávní ochraně jednotlivců pronásledovaných pro své uplatňování politických práv a svobod či pro projevování politických názorů, resp. pro příslušnost k určité rase, národnosti nebo sociální skupině; institut azylu není naopak určen na ochranu takových osob před jakýmkoli jiným negativním jednání, kterému jsou v zemi svého původu vystaveny. Nejvyšší správní soud se tedy se žalovaným a Městským soudem v Praze shoduje v tom, že důvody pro udělení azylu podle § 12 ZA nebyly v průběhu správního řízení zjištěny, a nepřisvědčil tak námitce nesprávného posouzení této právní otázky soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Porušení procesních předpisů ze strany žalovaného, pro které měl Městský soud v Praze žalobou napadené rozhodnutí zrušit, spatřuje stěžovatel v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Vyčítá správnímu orgánu, že vycházel pouze z obecných zpráv a nezjišťoval konkrétní situaci stěžovatele a neprověřoval jím tvrzené důvody. Této námitce Nejvyšší správní soud po přezkoumání napadeného správního rozhodnutí nemohl přisvědčit. Soud dává stěžovateli za pravdu, že žalovaný vycházel mimojiné z obecných zpráv o situaci v zemi původu stěžovatele. Těmito informacemi však žalovaný poměřoval vlastní tvrzení stěžovatele v průběhu správního řízení, která se, podle zjištění Nejvyššího správního soudu, stala prvotním zdrojem informací, na jejichž základě žalovaný posuzoval důvodnost stěžovatelovy žádosti o udělení azylu. Na tomto místě považuje Nejvyšší správní soud za nezbytné zopakovat a zdůraznit, že stěžovatel ve správním řízení uváděl skutková tvrzení, která nebylo a není možno podřadit pod žádný z důvodů pro udělení azylu podle § 12 ZA. Za takových okolností není povinností správního orgánu na straně jedné dohledávat případné další v úvahu přicházející důvody, které by hypoteticky mohly vést stěžovatele k podání žádosti o azyl, na straně druhé však ani ověřovat důvodnost uplatněných, avšak azylově nerelevantních tvrzení stěžovatele. Jak totiž Nejvyšší správní soud již výše uvedl, stěžovatelem popsané potíže se soukromými osobami by ani v situaci, kdy by se prokázala neschopnost nebo neochota ruských státních orgánů poskytnout adekvátní pomoc před takovým jednáním, nebyly důvodem pro udělení azylu, neboť toto jednání bylo motivováno jinými důvody, než které jsou uvedeny v § 12 ZA. Pak ovšem nelze účinně vyčítat správnímu orgánu, že například nezjišťoval míru skutečné tolerance odpovědných státních orgánů vůči takovému jednání, popřípadě jinak blíže neověřoval tvrzení stěžovatele ohledně sledu a průběhu jednotlivých jím popsaných událostí, neboť takové zjišťování by nemohlo vést k jinému právnímu posouzení případu ze strany žalovaného. Naopak jako správný se Nejvyššímu správnímu soudu jeví postup správního orgánu, který nad rámec tvrzení stěžovatele, jež byla sama o sobě nedostatečná z hlediska splnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 ZA, zhodnotil obecnou situaci v Ruské federaci. Že tak učinil pouze obecně, resp. ze všeobecných zpráv identifikovaných ve správním spise a správním rozhodnutí, nelze žalovanému z důvodů výše uvedených vytýkat. Nejvyšší správní soud zde poukazuje na skutečnost, že stěžovatel se odmítl seznámit s podklady, jež měl žalovaný pro své rozhodnutí, a nevyužil ani možnosti navrhnou další důkazy. Nejvyšší správní soud zjistil, že žalovaný ve správním řízení posoudil osobní situaci stěžovatele a politickou situaci v zemi jeho původu způsobem adekvátním vlastním tvrzením stěžovatele v průběhu správního řízení. Skutková zjištění učiněná žalovaným tedy nebyla soudem shledána nedostatečnými a závěry obsažené v napadeném správním rozhodnutí nebyly shledány nesprávnými. Jestliže ke stejnému závěru dospěl

v napadeném rozsudku i Městský soud v Praze, pak Nejvyšší správní soud nemohl uznat důvodnost bodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud tedy neshledal důvodnost ani jednoho z řádně uplatněných stižních důvodů, a proto kasační stížnost stěžovatele dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Vzhledem k dikci § 78b odst. 1 ZA, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 25. května 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu